

סגן ראש הממשלה
ושר המשפטים

י ר ו ש ל י ם

יא' תמוז תשפ"ד
17 יולי 2024

מסי מכתב: 2024-1443

לכבוד
כב' השופט צחי עוזיאל
מנהל בתי המשפט

נכבדי,

**הנדון: חוות דעת של היועץ המשפטי למערכת בתי המשפט בעניין
הוועדה לבחירת שופטים**

אבקש לפנות אליך בעניין שבנדון כדלקמן:

1. ביום 15.7.2024 פורסמה כתבה של עמית סגל, ממנה עולה כי היועץ המשפטי למערכת בתי המשפט, עו"ד ברק לייזר, הגיש כבר בשנת 2021 מועמדות לשיפוט, אך בה בעת המשיך בעבודתו בהנהלת בתי המשפט, ולאחרונה אף נתן חוות דעת הנוגעות לעבודת הוועדה לבחירת שופטים.
2. במסגרת זו, ניתנה גם חוות דעתו בעניין הסמכות לכינוס הוועדה, אשר יש לה השפעה ישירה על הליכי הבחירה של שופטים על ידי הוועדה מכאן ולהבא.
3. האמור לעיל מעמיד את עו"ד לייזר במצב של ניגוד עניינים בוטה הברור לעין כל. תחת העמדתו בפני הבחירה הפשוטה – לוותר על מועמדותו לשיפוט או לוותר על תפקידו, התברר כי הנהלת בתי המשפט בחרה להעלים עין מהמצב, ואף מצאה לנכון לפנות אליו בבקשה לקבל ממנו חוות דעת בעניין הוועדה לבחירת שופטים. כל זאת, הגם שהדבר כלל אינו נמצא בסמכותו אלא בסמכות היועצת המשפטית של משרד המשפטים, שהיא היועצת המשפטית של הוועדה לבחירת שופטים.

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

4. כל האמור לעיל נעשה תוך הסתרה של המידע כאמור ממני ומשאר חברי הוועדה לבחירת שופטים, וייתכן שאף ממך. חמור מכך, עו"ד לייזר נמנע מלציין את דבר מועמדו במסגרת חוות הדעת שכתב, וזאת בניגוד לסטנדרט התנהגות מינימלי אשר נדרש במקרים פחותים בהרבה אשר בהם מתקיים ולו חשש כלשהו לניגוד עניינים.
5. מצב בו יועץ משפטי כותב חוות דעת באשר לאופן ניהול ההליכים בוועדת בחירה, ובה בעת מגיש את מועמדו להיבחר על ידי אותה ועדה עצמה, וכל זאת תוך הסתרת דבר המועמד מועניי השר המשמש כיו"ר הוועדה ומועניי חברי הוועדה, הוא אירוע שספק אם היה לו תקדים כלשהו ושחומרתו זועקת לשמים. כל זאת כאשר עסקינן בוועדה רגישה מאין כמותה, אשר ההקפדה על תקינות עבודתה מחייבת החלת סטנדרט מחמיר באשר לאופן התנהלותה.
6. אחת מחוות הדעת שהוכנו על ידי עו"ד לייזר, עניינה סמכות כינוס הוועדה לבחירת שופטים.
- א. בסעיף 2 לחוות דעתו מיום 29 למאי 2024 קבע עו"ד לייזר, בניגוד לחוק ובניגוד לאופן התנהלות הוועדה עד היום כי: "עמדת הנהלת בתי המשפט היא כי לשר אין סמכות למנוע דיון והצבעה על מועמדים שהועלו בהתאם להוראות הדין. כמו כן, אין לו סמכות להימנע מכינוס הוועדה במטרה למנוע דיון במועמדים פוטנציאליים או למנוע באופן גורף מינוי שופטים לבתי משפט מסוימים. תפקידו העיקרי של השר כיושב ראש הוועדה הוא לנהל את סדר היום שלה בהתאם לצרכי מערכת המשפט ולבקשות הגורמים המוסמכים להעלות מועמדים, תוך הקפדה על הליך הוגן ושקוף".
- ב. בסעיף 23 לחוות הדעת האמורה, כתב עו"ד לייזר: "הסמכות לקבוע את סדר היום של הוועדה היא סמכות עזר הנלווית לסמכותו של השר, כיו"ר הוועדה, לכנס את הוועדה ולנהל את דיוניה. עם זאת, ברי כי היא אינה מאפשרת לסטות מהוראות החוק וכללי השפיטה. בהתאם לחוק, על השר לאפשר לגורמים המוסמכים להציע מועמדים לעשות כן, לקיים דיון במועמדות שהוצעו על ידי גורמים אלה, לקיים הצבעה ולבחור מועמדים בהתאם לרוב הדרוש, כפי שנקבע בחוק".

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

- ג. לא ברור לי מכוח מה קובע עו"ד לייזר את עמדת הנהלת בתי המשפט, כפי שמופיע בסעיף 2 בחוות דעתו. האם מדובר בחוות דעת מקצועית שלו, או בעמדה של הנהלת בתי המשפט? יתר על כן, מהו מקור הסמכות של הנהלת בתי המשפט להתערב באופן הזה בעבודת הוועדה, ולקבוע עמדות באשר לדרך ניהולה? ואם לא די בכך, האם לא ראוי שעמדה כאמור, ככל שקיימת, לא תובא לאישורי, כשר אשר הנהלת בתי המשפט היא חלק ממשרדו? מובן כי כתיבת חוות דעת כזו, על ידי מי שנגוע בניגוד עניינים כה חמור, בשמה של הנהלת בתי המשפט כביכול או שלא כביכול, נגד השר הממונה ומבלי שניתנה לשר הזדמנות להסביר את עמדתו, היא ההפך הגמור ממנהל ציבורי תקין.
- ד. מעבר לאמור לעיל, המשמעות של חוות דעתו היא כי חמשת נציגי המערכת המשפטית יוכלו לכנס את הוועדה לבחירת שופטים גם ללא הסכמת שר המשפטים, ולבחור שופטים באופן חד צדדי בהתעלם לחלוטין מעמדת השר ומעמדתם של יתר נבחרי הציבור החברים בוועדה. **באופן זה, בעצם, קובע עו"ד לייזר, שכאשר הוא עצמו יובא לבחירת הוועדה, יוכלו אנשי המערכת המשפטית לבחור בו, גם אם הדבר ייעשה שלא על דעת שר המשפטים.**
- ה. אם לא די בכך, הרי שעו"ד לייזר מיישר קו בחוות דעתו עם העמדה שכבר הביע מ"מ נשיא בית המשפט העליון, כבי השופט עוזי פוגלמן, בעניין זה. עו"ד לייזר עושה זאת בעודו ממתין להופעתו בפני ועדת המשנה של הוועדה לבחירת שופטים, אשר רוב חבריה הם נציגי מערכת המשפט, ובראשה עומד שופט של בית המשפט העליון. **נקיטת עמדה הנושאת חן בעיני ראשי מערכת המשפט, והמקנה כוח חדיש וחסר תקדים לנציגי מערכת המשפט בוועדה, וזאת ערב הופעתו של עו"ד לייזר בוועדת המשנה, אשר נציגי מערכת המשפט הם הרוב בה, מהווה ביטוי מחפיר של ניגוד עניינים בוטה והתנהלות שממנה משתמע כי הכל מותר, כל עוד אתה נושא חן בפני הצד הנכון של המערכת הנכונה.**

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

7. כל אדם הגון היה מצפה כי היועץ המשפטי של מערכת בתי המשפט, והנהלת בתי המשפט עצמה יקפידו לקיים ביחס לעצמם את הסטנדרטים שכבר נקבעו בפסיקה ביחס לאחרים. זהו הסטנדרט שנקבע על ידי כבוד השופט ברק (כתוארו אז) בבג"ץ 531/79 **סיעת הליכוד בעיריית פתח תקווה נ' מועצת עיריית פתח תקווה**, פ"ד לד(2) 566 (1980): "... כאשר עובד הציבור נתון במצב של ניגוד עניינים קיים חשש כי הוא יקח בחשבון, שעה שיפעיל את סמכותו, אף את האינטרס הנוגד. כתוצאה מכך עשויה לבוא הפעלה בלתי ראויה של הסמכות. חשש זה בא הדין למנוע. שנית, טעם ערכי. קיומו של שירות ציבורי סדיר, אחראי ובעל עמדה ציבורית נאותה, מחייב אמון הציבור בכך שהחלטות עובדי הציבור הן ענייניות, ונעשות ביושר ובהגינות. עובדת הימצאו של עובד ציבור במצב של ניגוד עניינים, פוגעת באמון הציבור במערכת השלטונית. בלב הציבור מתעורר החשש כי שיקולים זרים מנחים את עובד הציבור, ואמונו במערכת השלטונית נפגם. חשש זה בא הדין למנוע". עוד מוסיף השופט ברק: "היקפו של הכלל בדבר ניגוד עניינים משתרע, בראש ובראשונה על ניגוד בין האינטרס השלטוני לבין האינטרס הפרטי – הן אינטרס פרטי והן אינטרס רכוש. על כן, נאסר על עובד ציבור להשתתף בוועדת מכרז הדנה בעניינו של קרוב משפחה".

האם לא הגיע הזמן שהכללים שנקבעו בבג"ץ סיעת הליכוד בפתח תקווה בשנת 1980 על ידי מערכת המשפט עצמה, יחולו עליה סוף סוף כאשר אנו כבר בשנת 2024?

8. האם לא הגיע הזמן שמערכת המשפט תחיל על עצמה את דבריו של כב' השופט ברק (כתוארו אז) באותו בג"ץ: "האיסור אינו רק על שיקול הדעת עצמו בביצוע הפעולה או התפקיד. האיסור הוא על הימצאות במצב בו עלול להיות ניגוד עניינים. מטרת הכלל היא למנוע את הרע בטרם יארע. **הכלל צופה פני העתיד**. אין זה מעלה ואין זה מוריד אם בפועל שיקול הדעת הוא ראוי. מטרת הכלל היא למנוע פיתוי מאדם ישר והגון, בחינת אל תביאונו לידי ניסיון. על כן, אין צורך להוכיח בפועל קיומו של ניגוד עניינים. די בכך שקיימת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים. אפשרות ממשית זו נמדדת באמות מידה אובייקטיביות, ולא על פי חששותיו הסובייקטיביים של צד זה או אחר".

ואני שב ושואל: דין אחד לנו ודין אחר למערכת המשפט עצמה?

9. אם לא די בכל האמור לעיל, הרי שניגוד העניינים בו נמצא עו"ד לייזר הוסתר ולא במקרה מעיני, ואף מעיני כלל חברי הוועדה לבחירת שופטים. זאת ועוד, גם לאחר שנעשתה פנייה אל דוברות הנהלת בתי המשפט בעניין זה, לא נאמר לי על כך דבר.

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

10. עניינו הרואות כי בפנינו עוד מקרה מובהק שבו מערכת המשפט קובעת כללים, לרבות בסוגיית ניגוד העניינים, החלים על כולם – חוץ מאשר על אנשיה שלה. באופן דומה, מערכת המשפט קובעת כללים לשקיפות ולעבודה תקינה המוחלים על כולם, אבל כשמדובר בה היא מסתירה מעין הציבור, מעין חברי הוועדה לבחירת שופטים ומענינו של שר המשפטים ויו"ר הוועדה לבחירת שופטים, מידע בסיסי שהיה חייב להיות מובא ומוצג מראש. כל זאת בשעה שעו"ד לייזר עצמו, המכהן בתפקיד הרגיש והחשוב של היועץ המשפטי למערכת בתי המשפט, והמתיימר להתמנות לתפקיד שופט בישראל, אינו מוצא לנכון לציין את עובדת היותו מועמד בחוות הדעת שכתב.

11. אזרחי ישראל, ואני בתוכם, אינם יכולים לקבל עוד מצב של דין אחד לכלל הציבור ודין אחר לקבוצה מצומצמת המנצלת לרעה את הכוח העצום שבידה, כדי להתיר לאנשיה שלה את מה שאסור באיסור חמור לאחרים.

12. נוכח כל האמור לעיל, אבקשך לפעול כדלקמן:

א. להודיע באופן מיידי על משיכתן ועל ביטולן של כלל חוות הדעת שהוגשו על ידי עו"ד ברק לייזר בעניינה של הוועדה לבחירת שופטים.
ב. לפעול באופן מיידי להפסקת מצב ניגוד העניינים החמור המתקיים בעבודתו של היועץ המשפטי למערכת בתי המשפט, באופן שהוא יידרש לבחור לאלתר בין משיכת מועמדותו לשיפוט, לבין עבודתו כיועץ המשפטי למערכת בתי המשפט. שני הדברים לא היו יכולים, ואסור שימשיכו לדור בכפיפה אחת.

13. אודה בעד פעולתך הדחופה בעניין זה.

בברכה,

ח"כ יריב לוין

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

העתקים:

מ"מ נשיא בית המשפט העליון, כבי' השופט עוזי פוגלמן

חברי הוועדה לבחירת שופטים

עו"ד גיל לימון, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי – מנהלי)

עו"ד לאה רקובר, היועצת המשפטית של משרד המשפטים ושל הוועדה לבחירת שופטים

עו"ד ברק לייזר, היועץ המשפטי למערכת בתי המשפט